Rhestr wirio ar gyfer cynllunio cyfalaf 1/2

Archwilio Cymru
Audit Wales

Rydym wedi llunio'r rhestr wirio hon fel offeryn y gallai cynghorau ei chael yn ddefnyddiol i asesu eu trefniadau cynllunio cyfalaf a nodi unrhyw feysydd i'w gwella. Mae hyn yn cael ei lywio gan ein canfyddiadau, canllawiau ymarfer, a'n gwybodaeth am y sector.

Thema	Mater	Cwestiynau i'w hystyried	Hunanasesiad
Cyd-destun strategol	Nid yw cynlluniau cyfalaf yn nodi'n glir effeithiau polisïau cenedlaethol a sut mae hyn wedi eu siapio	A yw'r cynllun cyfalaf yn nodi'r cyd-destun strategol ar gyfer cynllunio cyfalaf? Er enghraifft: • heriau hysbys sy'n wynebu'r cyngor; • bylchau yng ngwybodaeth y cyngor a'r camau sydd eu hangen i'w cau nhw; a • pholisïau lleol, rhanbarthol, a chenedlaethol sy'n effeithio ar gynlluniau cyfalaf.	
Nodau ac Amcanion	Mae cynlluniau cyfalaf cynghorau yn canolbwyntio ar sicrhau eu bod yn dilyn rheolau benthyca yn hytrach na gosod gweledigaeth strategol ar gyfer eu gwariant cyfalaf Nid yw cynghorau yn dangos yn glir sut mae eu cynlluniau cyfalaf yn cefnogi'r broses o gyflawni eu hamcanion llesiant	A yw'r cynllun cyfalaf yn cwmpasu'r tymor byr a'r hirdymor? A yw'r cynllun cyfalaf yn cynnwys nodau ac amcanion clir? Er enghraifft: • uchelgais hirdymor at ddibenion buddsoddi cyfalaf yn ardal y cyngor; • set o amcanion clir sy'n cefnogi cyflawni uchelgais y cyngor; a • manylion am sut y bydd yn cefnogi amcanion ehangach y cyngor	
Canolbwyntio ar ganlyniadau	Nid yw cynghorau yn esbonio'n glir eu nodau cynllunio cyfalaf	A yw'r cyngor wedi nodi: • sut mae llwyddiant yn edrych ar gyfer y cynllun cyfan; • sut mae llwyddiant yn edrych ar gyfer prosiectau unigol; a • sut y bydd yn mesur ac yn monitro hyn.	
Gwybod am gyflwr asedau	Yn gyffredinol, nid oes gan gynghorau ddealltwriaeth gynhwysfawr o gyflwr eu holl asedau	A yw cynllun cyfalaf y cyngor yn cael ei lywio gan wybodaeth diweddar, cywir a chynhwysfawr am gyflwr asedau? A yw cynllun cyfalaf y cyngor yn cynnwys cynllun cynnal a chadw sy'n seiliedig ar gostau realistig? A yw'r cyngor wedi asesu pa asedau sydd eu hangen arno i gyflawni ei amcanion llesiant yn llwyddiannus, a faint y byddant yn eu costio? A yw'r cyngor wedi ystyried amrywiaeth o ddewisiadau mewn ymateb i arolygon cyflwr – er enghraifft cydleoli neu ailgynllunio gwasanaethau?	

Rhestr wirio ar gyfer cynllunio cyfalaf 2/2

Archwilio Cymru
Audit Wales

Thema	Mater	Cwestiynau i'w hystyried	Hunanasesiad
Gweithio gydag eraill	Mae cyfle i gynghorau weithio'n agosach gyda phartneriaid wrth iddynt gynllunio eu gwariant cyfalaf	A yw'r cyngor wedi gweithio gyda phartneriaid i: • nodi cyfleoedd i gynllunio a chyflawni prosiectau cyfalaf ar y cyd; • sicrhau bod cynlluniau cyfalaf yn cael eu cysoni, gan gynnwys nodi blaenoriaethau cydfuddiannol y gall cynlluniau cyfalaf helpu i'w cyflawni; ac • archwilio cyfuno gwybodaeth, sgiliau ac adnoddau i wella cynllunio cyfalaf.	
Cynllunio ar gyfer risg ac asesu effaith	Nid yw cynlluniau cyfalaf yn glir ynghylch sut y byddant yn helpu i leihau risgiau cyfalaf cynghorau Nid yw cynghorau yn asesu'n glir gydraddoldeb ac effaith economaidd-gymdeithasol eu cynlluniau cyfalaf	A yw'r Cyngor: • yn cwblhau asesiadau effaith ar gyfer pob prosiect; • yn asesu effaith cynlluniau cyfalaf ar y cyfan; • yn nodi'r canlyniadau economaidd gymdeithasol arfaethedig ar gyfer preswylwyr mewn cynlluniau cyfalaf; • yn sicrhau bod risgiau cyfalaf yn cael eu hasesu a'u cofnodi; ac • yn nodi sut y bydd risgiau cyfalaf yn cael eu lliniaru mewn cynlluniau cyfalaf.	
Deall gofynion adnoddau	Nid yw cynlluniau cyfalaf yn glir ynghylch sut y byddant yn helpu i leihau risgiau cyfalaf cynghorau Mae diffyg capasiti swyddogion yn cyfyngu ar allu rhai cynghorau i ddatblygu eu cynlluniau cyfalaf	A yw'r cyngor: • yn nodi costau realistig ar gyfer yr asedau newydd a'r gwaith cynnal a chadw sydd eu hangen arno i gyflawni ei amcanion; • yn nodi'r lefel darbodus a fforddiadwy o gyllid sydd ar gael (yn fewnol ac yn allanol) dros y tymor canolig; • yn cyfrifo ac yn cyfathrebu bwlch cyllido cyfalaf yn seiliedig ar yr anghenion a nodir a'r cyllid sydd ar gael; • yn nodi sut y bydd y bwlch yn cael ei reoli a'i liniaru; ac • yn cynnwys ystyried adnoddau anariannol mewn cynlluniau, megis y capasiti contractwyr a'r contractwyr sydd ar gael.	
Monitro cynnydd ac effaith	Mae'r mwyafrif o'r cynghorau yn adrodd yn rheolaidd ar gynnydd prosiectau cyfalaf, ond ar fonitro'r gyllideb y mae'r adroddiadau hyn yn canolbwyntio'n bennaf	A yw'r cyngor: • yn adrodd yn gyhoeddus yn rheolaidd ar y cynnydd wrth gyflawni ei gynllun cyfalaf; • yn adrodd yn rheolaidd ar yr effeithiau a'r canlyniadau a gyflawnir o brosiectau cyfalaf; ac • yn cynnwys gwybodaeth ariannol allweddol, megis cymharu costau prosiectau gwirioneddol â chostau arfaethedig.	
Cefnogi goruchwyliaeth a gwaith craffu	Yn aml, nid yw cynghorwyr yn cael hyfforddiant i'w helpu i oruchwylio cynllunio cyfalaf	A yw'r cyngor yn sicrhau bod cynghorwyr yn gallu cael hyfforddiant a datblygiad i'w galluogi i: • wneud penderfyniadau gwybodus ar gynlluniau a phrosiectau cyfalaf; a • chraffu'n effeithiol ar gynnydd a gwerth am arian cynlluniau a phrosiectau cyfalaf.	